

PERŁY MAZOWSZA III

FUNDUSZE EUROPEJSKIE W OBIEKTYWIE

PEARLS OF MAZOVIA III

EUROPEAN FUNDS THROUGH THE LENS

WYDAWCA
Mazowiecka Jednostka Wdrażania
Programów Unijnych
ul. Jagiellońska 74, 03-301 Warszawa
www.mazowia.eu
www.funduszedlamazowsza.eu

PUBLISHER
Mazovian Unit for the Implementation
of European Union Programmes
ul. Jagiellońska 74, 03-301 Warsaw
www.mazowia.eu
www.funduszedlamazowsza.eu

Fotografie
Michał Achtel, FlashStudio

Photo
Michał Achtel, FlashStudio

Opracowanie, DTP
Wydawnictwo ALEKSANDER

Elaboration, DTP
Wydawnictwo ALEKSANDER

Druk
PCRdruk drukarnia

Printing
PCRdruk drukarnia

ISBN 978-83- 1277-58-3

ISBN 978-83-61277-58-3

egzemplarz bezpłatny

free copy

Warszawa, kwiecień 2016

Warsaw, April 2016

Mazowsze jest miejscem niezwykłym ponad wszelką wątpliwość. Decyduje o tym różnorodność krajobrazowa i kulturowa. Od dużych, nowoczesnych miast po niewielkie, przesycone ludową tradycją wioski, od przestrzeni pól po puszczańskie ostępy, wszędzie tam znajdziemy ślady naszej jakże bogatej historii i kultury. Dlatego z dumą przekazujemy w Państwa ręce trzecią już edycję albumu Perły Mazowsza, powstałego, aby pokazać to, co udało się ocalić od zapomnienia, upiększyć, wyeksponować, bądź stworzyć. Oblicza wszystkich, prezentowanych w albumie miejsc zmieniły się dzięki środkom finansowym pochodzącym z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego

No doubt Mazovia is a unique region. It owes its special character to the diversity of its cultural and natural heritage and landscapes, ranging from large, modern urban centres to small villages whose atmosphere is pervaded with folk traditions, from vast stretches of arable land to the old backwoods preserved in their natural state, with traces leading back through time to its great historical past to be found everywhere around. That is why we are very proud to hand over to you this 3rd edition of our album "The Pearls of Mazovia". The idea behind this publication is to show what has been preserved from oblivion, given a reviving touch, brought again into prominence, or just created anew and standing out

2007-2013. Cześć z nich została odrestaurowana, inne powstały od podstaw, zgodnie z pomysłem lokalnych samorządów i mieszkańców regionu, jeszcze inne zyskały na atrakcyjności i dostępności dla mieszkańców regionu i turystów.

Wizytówki tych wszystkich miejsc znajdziecie Państwo na kartach niniejszego albumu. Chcielibyśmy, aby stały się one celem wakacyjnych czy weekendowych wypraw z rodziną i znajomymi.

Dobrym przykładem jest Szydłowiec, który sięgając po fundusze europejskie wykorzystał swoją szansę, aby odrestaurować Ratusz, czy Zamek, który zamienił się w tętniące życiem miejsce spotkań. Muzeum Wsi Radomskiej i muzeum Wsi Mazowieckiej w Sierpcu nie tylko poszerzyły swoją ofertę kulturalną, ale zyskały nowe obiekty i miejsca, w których, po obejrzeniu wszystkich atrakcji, można odpocząć i skosztować regionalnych potraw. Z kolei Konstancin-Jeziorna stał się czymś więcej niż uzdrowiskiem, dzięki kompleksowej rewitalizacji terenów w

against this rich background. What is common to all the locations covered by this album is the fact that they owe their (new) image to the funding received under the Regional Operational Programme of the Mazowieckie Voivodeship 2007-2013. Some of them have been restored, others made from scratch, starting with a vision shared by the local governments and the local populations, or just made more accessible and more attractive both to the local residents and to the visitors. For all of them, this album has become a flagship. We hope that everybody will find here a place to choose for their weekend getaway or for a holiday destination.

A good illustration of what has been said in the preceding paragraph is Szydłowiec which took advantage of the opportunity to apply for European co-financing grants to have its Town Hall and its castle restored and transformed into a vibrant public space teeming with civic life. The Radom Countryside Museum and the Museum of the Mazovian Countryside in Sierpc have expanded both their cultural pro-

centrum miasta, gdzie powstał również nowy amfiteatr, który z pewnością wzbogaci życie kulturalne miasta i jego okolic. Łatwiejszy dostęp do kultury mają teraz mieszkańcy Góry Kalwarii, gdzie w zabytkowych, odrestaurowanych wnętrzach XIX-wiecznego Domu Żołnierza stworzono Ośrodek Kultury z niezbędną infrastrukturą, ale także mieszkańcy Płońska, którzy zyskali nowoczesne i komfortowe przestrzenie Miejskiego Centrum Kultury. Dzięki funduszom europejskim na mapie Mazowsza pojawiło się Muzeum - Miejsce Pamięci Palmiry. Obiekt choć nowy, ma za sobą wielką historię; miejsce jest najbardziej znanym, obok Katynia symbolem zbrodni wojennych. Inne stołeczne inwestycje, zrealizowane dzięki funduszom europejskim, to rewitalizacja Willi Żabinskich oraz oddziału Cytadeli Warszawskiej. Pasjonatów historii, militariów, a także aktywnego wypoczynku zapraszamy do Twierdzy Modlin w Nowym Dworze Mazowieckim. Na weekend warto wybrać się również do ośrodka turystycznego Przystań w gminie Olszewo – Borki, zwanej wrotami do

grammes and their facilities, adapting them to serve recreational purposes as well, and offering their visitors a good choice of regional dishes for any culinary taste. As for Konstancin Jeziorna, it has upgraded its former status of just a health resort due to comprehensive revitalization of the area in the centre of the town, including development of a new open air theatre, which will certainly add up to a rich cultural life of the town and its environs. For the residents of Góra Kalwaria, the access to vibrant cultural life has become easier with the opening of their new community cultural centre in the restored 19th century interiors of the former Military Club. Similarly, the Municipal Cultural Centre in Płońsk has benefited from the modern and comfortable spaces created in its freshly restored interiors. European grants have also been used towards development of the Palmiry Memorial Museum. The Museum, which has recently been moved to its new premises, has a rich history and, besides Katyń, it is one of the best-known symbols of war crimes. The investment projects co-financed

Puszczy Zielonej, a także do Wioski Kulinarnej w gminie Cegłów. Jest to nowy obiekt turystyczny, który powstał z myślą o miłośnikach gotowania i kurpiowskich przysmaków. Dotrzeć do wielu opisywanych w Perłach Mazowsza III miejsc, jest teraz znacznie łatwiej i wygodniej, dzięki inwestycji Kolei Mazowieckich, które zakupiły 11 nowoczesnych lokomotyw.

Fundusze europejskie służą również tak ważnym aspektom naszego życia, jak zdrowie czy rozwój nauki. Najlepszym przykładem może być wsparcie innowacyjnej kliniki „Budzik"- jedynej tego rodzaju placówki w Polsce, która została wyposażona w niezbędne, najnowocześniejsze aparaty i urządzenia medyczne. Również polscy naukowcy z Centrum Grafenu i Innowacyjnych Technologii mogą prowadzić badania w nowoczesnych laboratoriach, wyposażonych światowej klasy urządzenia, które pomagają zdolnym, polskim naukowcom prowadzić badania, służące rozwojowi i innowacji.

with European grants that have been implemented in the capital city of Warsaw include revitalization of the Żabiński Family Villa and of the Warsaw Citadel. Keen lovers of history and militaria as well as all those enjoying active rest are welcome to the Modlin Fortress in Nowy Dwór Mazowiecki. A weekend break in the Przystań Tourism Centre in the rural gmina of Olszewo-Borki, known as the Gateway to the Green Forest, is also worth trying. The same can be said about the Culinary Village in the rural gmina of Cegłów. It is a new undertaking targeted on the lovers of cooking and of the Kurpie Region cuisine. Now that Koleje Mazowieckie company has completed its recent investment project aimed at purchasing 11 modern locomotives it is much easier to get many of the places described in the 3rd edition of "The Pearls of Mazovia". European funds have also been used towards improving such important aspects of people's lives as health and development of science and research. What is a good exemplification of this idea is the assistance provided to the inno-

Dzięki wsparciu funduszy europejskich Mazowsze zmienia się na naszych oczach, a kolejne inwestycje zarysowują nowe ramy mazowieckiego krajobrazu.

Zapraszamy do lektury, a następnie do odwiedzenia opisanych w niniejszej publikacji miejsc na Mazowszu, miejsc godnych uwagi, które z pewnością dostarczą Państwu mnóstwa wrażeń.

vative Alarm Clock Clinic which is the only healthcare institution of this type in Poland. It has recently been provided with all the required technologically advanced medical devices. Today, Polish scientists and researchers from the Institute of Electronic Materials Technology can conduct their research programs in modern laboratories with state-of-the-art equipment, which also enables young talented people to carry out their research work and serves the purposes of scientific development and innovation.

Due to the European co-funding programs, Mazovia has been changing before our eyes, and the new investment plans help to shift future horizons.

Enjoy your reading, and welcome to the Mazovian sites portrayed in this album. They are certainly worth your time and will not leave you indifferent!

REWITALIZACJA SZYDŁOWCA

Beneficjent: Gmina Szydłowiec

Tytuł projektu: Odnowa zabytkowych obiektów i przestrzeni publicznej w Szydłowcu, poprawa funkcjonalności i dostępności infrastruktury kulturalnej i turystycznej dla mieszkańców Mazowsza

THE REVITALIZATION OF SZYDŁOWIEC

Beneficiary: the municipality of Szydłowiec

Project title: Reviving the areas of historical significance, cultural heritage sites, and important public spaces in Szydłowiec, and improving the functionality of its entertainment infrastructure and its tourist facilities, as well as their availability to the residents of Mazovia

Skala zmian, jaka zaszła na terenie Szydłowca od 2008 roku jest ogromna i imponująca. A wszystko dzięki rewitalizacji zabytkowej części miasta, na którą gmina uzyskała ponad 25 milionów dofinansowania. Renowację przeszedł zabytkowy zespół zamkowo – pałacowy, w którym obecnie mieści się Muzeum Instrumentów, sale konferencyjne, wystawiennicze i szkoleniowe.

Ponadto, rewitalizacji poddano także Park Radziwiłłowski, wyspę zamkową, Skwer Staromiejski, ulicę Radomską i Rynek Wielki, gdzie z myślą o odpoczynku mieszkańców i turystów, stworzono oazy zieleni wraz z małą architekturą. Metamorfozę przeszedł także budynek „Pod Dębem", w którym mieści się hotel z gastronomią i informacją turystyczną. Bibliotekę Publiczną z zamkowych murów przeniesiono do przebudowanego „Domu Harcerza", znajdując tam także miejsce dla pracowni historii Szydłowca i Regionalnego Bibliotecznego Centrum Multimedialnego.

The scope of change effected within the area of the municipality of Szydłowiec since 2008 is huge and impressive. It is underlain by the revitalization of the old quarter of the town, the project towards which the municipality has received 25 million zlotys in European funding. Restoration work has been conducted on the historical buildings of the old castle converted into a palace which is currently housing the Museum of Musical Instruments, as well as conference halls and exhibit and educational areas. Other places of cultural and historical interest that have been revived in Szydłowiec include the Radziwiłł Family Park, the castle island, the Staromiejski (Old Town) Square, as well as Radomska Street and the Grand Marketplace which have received open green spaces with recreation and food facilities and services benefiting tourists. A significant transformation has also occurred to The Oak Tree House ("Pod Dębem") , a hotel with a restaurant and a tourist information centre. The Public Library has been relocated from the castle to the newly restored "Scout House", currently shared by it with the Szydłowiec History Workshop and with the Regional Library Multimedia Resources Centre.

REWITALIZACJA SZYDŁOWCA

THE REVITALIZATION OF SZYDŁOWIEC

RECEPCJA

ZDARZYŁO SIĘ NAD WODĄ

Beneficjent: Muzeum Wsi Radomskiej w Radomiu
Tytuł projektu: Zdarzyło się kiedyś nad wodą – trasa turystyczna w radomskim skansenie

ONCE UPON A RIVER...

Beneficiary: Muzeum Wsi Radomskiej / The Radom Countryside Museum in Radom
Project title: Once upon a River – the Walking Route through the Radom Open-Air Rural Museum

Muzeum Wsi Radomskiej to niezwykle zasłużona instytucja, która już od ponad 35 lat gromadzi, chroni i udostępnia zwiedzającym zabytki związane z historią budownictwa wiejskiego oraz życiem wsi regionu radomskiego. Ludowy charakter ziemi radomskiej pozwala zachować bezcenne wartości, nadające tożsamość kulturową temu miejscu.

„Zdarzyło się kiedyś nad wodą..." to projekt, dzięki któremu przebudowano trasę turystyczną będącą częścią Muzeum oraz wzbogacono skansen o dwa nowe obiekty – amfiteatr z zapleczem wystawienniczo – konferencyjnym i pracownię konserwacji zabytków. Dzięki projektowi odrestaurowano także osiem innych zabytkowych budynków: Zofiówkę z 1912 r., tartak z Molend z 1940 r., pochodzące z Solca – chałupę z 1860 r. i składającą się z czterech budynków zagrodę z połowy XIX w., a także budynek z Zajączkowa pochodzący z 1920 r.

Muzeum Wsi Radomskiej / The Radom Countryside Museum is a truly meritorious institution which has been collecting, preserving and making available to its visitors structures and artifacts being a broad sampling of the history of the rural architecture and rural life in the region of Radom for over 35 years now. The rich folklore of the region has enabled preservation of its priceless heritage building the cultural identity of the area concerned.

„Once upon a River ..." is a project under which the walking route through the Radom open-air museum has been redeveloped, and the museum has received its two new tourist attractions: the Open-Air Theatre with its conference and exhibit areas, and the Art and Historical Artifacts Conservation Workshop. Also, restoration work has been conducted on eight other buildings of historical and/or cultural interest, including Zofiówka dating from 1912, the sawmill from the village of Molendy dating from 1940, the peasant hut from Solec dating from 1860, a four-building farm of the middle of the 19th cent., and a house from the village of Zajączkowo, dating from 1920.

ZDARZYŁO SIĘ NAD WODĄ
ONCE UPON A RIVER...

CENTRUM KULTURALNO – REKREACYJNE W SIERPCU

Beneficjent: Muzeum Wsi Mazowieckiej w Sierpcu

Tytuł projektu: Budowa centrum kulturalno-rekreacyjnego w Muzeum Wsi Mazowieckiej w Sierpcu

THE CULTURE AND RECREATION CENTRE IN SIERPC

Beneficiary: The Museum of the Mazovian Countryside in Sierpc

Project title: Development of the Culture and Recreation Centre in the Museum of the Mazovian Countryside in Sierpc

Muzeum Wsi Mazowieckiej w Sierpcu to miejsce, gdzie oprócz obcowania z historią i przyrodą można wypocząć i przyjemnie spędzić czas. To tutaj osoby starsze wracają pamięcią do lat dzieciństwa, a najmłodsi poznają swe korzenie. Dzięki konsekwentnym działaniom, a także pozyskanym funduszom europejskim, skansen wzbogacono o Centrum Kulturalno – Rekreacyjne, położone na pięknym, zalesionym terenie, w bezpośrednim sąsiedztwie skarpy doliny Skrwy, oddalone od miejskiego zgiełku. Centrum składa się z trzech części funkcjonalnych: hotelowej, widowiskowo – konferencyjnej oraz rekreacyjno – rozrywkowej. Budynki idealnie harmonizują z niezwykłym krajobrazem skansenu, nawiązują do tradycji, pozostają w zgodzie z nowoczesnymi trendami architektonicznymi. To miejsce spotkań sprzyjające usługom bardziej wyszukanym, związanym ze sztuką, kulturą, z ambitnym repertuarem.

Besides being a cultural and folk heritage place and a natural site of scenic beauty, the Museum of the Mazovian Countryside in Sierpc is also a venue for recreation and leisure activities. That is where senior visitors can experience a sentimental journey back through the memories of their childhood, and where young people can come in search of their roots. The determination in pursuing its objectives, and the European funding grants received by the Museum have enabled it to develop its Culture and Recreation Centre within an idyllic forested area in close vicinity to the Skrwa River Valley escarpment, far away from busy urban life. The Centre has three components: hotel facilities, performance facilities and conference halls, and recreation and entertainment facilities. All the buildings perfectly harmonize with the natural beauty of the open-air museum, and their architecture both refers to the local tradition and is in compliance with the modern trends. This is a perfect meeting place for those looking for more sophisticated leisure entertainment, including elements of art, culture and an ambitious repertoire.

CENTRUM KULTURALNO – REKREACYJNE W SIERPCU

THE CULTURE AND RECREATION CENTRE IN SIERPC

TURYSTYCZNIE I KULINARNIE

Beneficjent: Gmina Cegłów
Tytuł projektu: Wioska Kulinarna w Podcierniu
– utworzenie kompleksowej oferty turystycznej w Gminy Cegłów

TOURIST-FRIENDLY AND FOOD-CENTRED

Beneficiary: The rural gmina of Cegłów
Project Title: The Culinary Village of Podciernie – Developing a Comprehensive Hospitality Solution for the Rural Gmina of Cegłów

Na mapie zrealizowanych unijnych inwestycji Mazowsza pojawił się nowy obiekt turystyczny. Jest nim Wioska Kulinarna w Podcierniu w gminie Cegłów. Skansen powstał na bazie wydzierżawionego budynku od miejscowej Ochotniczej Straży Pożarnej, który w ramach projektu przeszedł kompleksowy remont. Zmodernizowano i w pełni wyposażono pomieszczenia kuchenne – wykonano piec piekarniczy opalany drewnem oraz zakupiono stoły, regały i niezbędne sprzęty. Wymieniono dach i stolarkę okienną, ocieplono zewnętrzne ściany budynku, przebudowano łazienki. Teren wokół obiektu utwardzono, wyznaczono także parking samochodowy.

A wszystko z myślą o mieszkańcach gminy Cegłów i turystach, którzy swój wolny czas mogą spędzać uczestnicząc w pokazach i warsztatach kulinarnych. Dla miłośników gotowania to możliwość zaprezentowania własnych umiejętności i wymiany doświadczeń kucharskich.

A new item has been added to the list of investment projects co-financed with European grants that have been implemented in Mazovia: the Culinary Village of Podciernie in the rural gmina of Cegłów. That open-air museum started in a building hired from the local fire brigade which underwent comprehensive restoration under the project. As a result, the former kitchen area has been modernized and refurnished, with a traditional wood-fired bread oven built and new working tables, shelving, and other necessary equipment and furniture bought for it. The building has been re-roofed and received new windows and new window frames, its outer walls have been insulated to prevent heat losses, and the bathrooms have been redesigned. The unpaved surfaces outside have been hardened, and a car parking area has been laid out. All that was meant to benefit both the local residents and the tourists coming to the cooking shows and culinary workshops held in the gmina od Cegłów. For cooking lovers it is an opportunity to show their cooking skills and to share their hands-on cooking experience.

Podcierniaki

CZYSTA WODA W GMINIE SABNIE

Beneficjent: Gmina Sabnie
Tytuł projektu: Budowa – Zbiornik retencyjny Niewiadoma,
obiekt – Zbiornik główny Niewiadoma

CLEAR WATER IN THE RURAL GMINA OF SABNIE

Beneficiary: The rural gmina of Sabnie
Project title: Construction of the Water Storage Reservoir "Niewiadoma";
Facility: the Main Reservoir "Niewiadoma"

42 hektary lustra wody, średnia szerokość około 117 metrów, prawie 6 kilometrów linii brzegowej, 0,5 kilometrowa zapora oraz piętrzenie wody na poziomie 7 metrów – tak wygląda zbiornik retencyjny „Niewiadoma" w gminie Sabnie. Jego budowa należy do jednego z największych przedsięwzięć dotychczas zrealizowanych w tej gminie.

Obiekt chroni środowisko przyrodnicze, zapewnia czystość oraz odpowiednią ilość wód powierzchniowych, powstrzymuje erozję i zabezpiecza przed powodziami dolinę Cetyni w jej środkowym i dolnym odcinku. Ponadto poprawia mikroklimat w okolicach zbiornika. „Niewiadoma" służy także celom gospodarczym, nieprzemysłowej hodowli ryb, nawodnieniom rolniczym, jest również miejscem wypoczynku i podnosi atrakcyjność turystyczną regionu.

The water surface area: 42 hectares, the average width: approximately 117 meters, the circumference: nearly 6 kilometres, the length of the dam: 0.5 kilometre, the water level behind the dam: 7 metres. The above are some of the parameters describing the "Niewiadoma" Water Storage Reservoir in the rural gmina of Sabnie. Its construction is counted among the major undertakings completed at Sabnie so far.

The dam facilities protect the natural environment and ensure that the surface water bodies remain clean and that there is a continuous supply of water. Also, the dam prevents soil erosion and it protects the valley of the River Cetynia in its middle and lower courses against flooding. Moreover, it has improved the microclimate of the area surrounding the water reservoir. Also, "Niewiadoma" serves economic purposes, some of its area has been allocated for non-commercial fish farming, it is used for farmland irrigation, and is a recreational area adding to the attractiveness of the whole region to tourists.

CZYSTA WODA W GMINIE SABNIE

CLEAR WATER IN THE RURAL GMINA OF SABNIE

NOWE OBLICZE ŁOSICKIEGO ZALEWU

Beneficjent: Miasto i Gmina Łosice

Tytuł projektu: Zagospodarowanie otoczenia Zalewu Łosickiego, jako miejsca rekreacji i pobytu turystów odwiaedzających Subregion Nadbużański – 2014

THE ARTIFICIAL LAKE AT ŁOSICE AND ITS NEW LEASE OF LIFE

Beneficiary: The town and municipality of Łosice

Project title: The Environs of the Artificial Lake at Łosice: a Recreation Area and Tourist Destination in the Nadbużański Subregion

Jezioro w Łosicach przed laty było popularnym miejscem rekreacji i aktywnego wypoczynku, z którego chętnie korzystali mieszkańcy gminy. Dzięki przeprowadzonej inwestycji przy wsparciu funduszy europejskich miejsce to zyskało nowe oblicze i ponownie cieszy się ogromnym zainteresowaniem. W ramach projektu, na terenie okalającym Łosicki Zalew utworzono ścieżkę pieszo – rowerową, przy jeziorze powstała plaża i kąpielisko, zamontowano nowy podest pływający. Cały kompleks dopełnia zewnętrzna siłownia, wypożyczalnia rowerów i kajaków oraz brodzik ze zjeżdżalnią dla dzieci.

Zmodernizowany Zalew Łosicki w okresie letnim tętni życiem, jest miejscem aktywnego wypoczynku, gdzie każdy może znaleźć coś dla siebie.

Years ago, the lake at Łosice was one of the few active lifestyle recreation and leisure venues favoured by local residents. With the passage of time, however, its popularity shrank and it was used by fishermen only. The investment project has given that place a new lease of life and made it hugely popular again. As part of the project, a walking and cycling path has been laid out through the area surrounding the lake, a bathing beach has been established on the lake, and a new floating platform has been installed. The capstone investments included construction of a gym, a bike and canoe rental facility, and a wading pool with slide for children.

In summer, the newly modernized artificial lake at Łosice teems with life and attracts active leisure seekers, fitting any budget and taste.

NOWE OBLICZE ŁOSICKIEGO ZALEWU

THE ARTIFICIAL LAKE AT ŁOSICE AND ITS NEW LEASE OF LIFE

DLA MAZOWIECKICH STRAŻAKÓW

Beneficjent: Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Warszawie
Tytuł projektu: Wsparcie systemu ratowniczo-gaśniczego na terenie województwa mazowieckiego poprzez zakup specjalistycznego sprzętu w zakresie zapobiegania i ograniczania skutków zagrożeń naturalnych oraz przeciwdziałania poważnym awariom

FOR THE MAZOVIAN FIREFIGHTERS

Beneficiary: The Provincial Headquarters of the State Fire Service in Warsaw
Project title: Enhancing the Fire Suppression and Rescue Plan for Mazowieckie Voivodeship by Purchasing Dedicated Equipment Used to Prevent Natural Hazards, Mitigate their Harmful Effects and to Prevent Emergency Breakdowns

Dzięki funduszom europejskim dla mazowieckich strażaków dofinansowany został zakup specjalistycznych pojazdów i wyposażenia w zakresie zapobiegania i ograniczania skutków zagrożeń naturalnych. Sprzęt trafił do jednostki w Warszawie, Radomiu i Płocku. Flota poszczególnych komend wzbogaciła się o specjalny samochód z drabiną mechaniczną, średni samochód ratowniczo – gaśniczy z agregatem proszkowym oraz pompą, samochód dowodzenia i łączności, zestaw pompowy wysokiej wydajności oraz ciężki samochód ratownictwa chemiczno – ekologicznego. W ramach wyposażenia Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej w Warszawie zakupiła także dwa specjalistyczne kontenery – paliwowy oraz do przewozu środków gaśniczych i neutralizatorów.

Under that European co-financed project, the funds were used towards purchasing specialized vehicles and equipment used to prevent natural hazards and mitigate their harmful effects. The items purchased were routed to the fire brigades in Warsaw, Radom and Płock. The vehicle fleets of the individual fire stations have each expanded by having one specialized fire truck with a ladder control function added, as well as one medium-size fire rescue truck with a dispersed powder generator, a command vehicle for the commanding and liaison officers, a high-performance pump, and a heavy rescue vehicle outfitted to respond to technological and ecological emergencies. Also, two other pieces of special purpose equipment have been purchased for the Provincial Headquarters of the State Fire Service in Warsaw: a container for fuels, and another one for fire extinguishing agents and neutralizers.

STRAŻ
WI 6744U

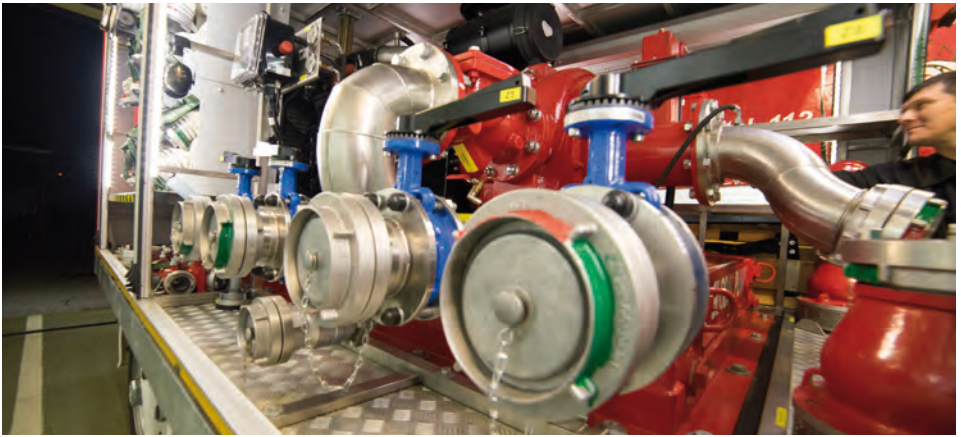

309 51

310 21

362 M 86
WP 89726
362 M K3

361-K3

Tel 998
STRAŻ POŻARNA
Tel 998

STRAŻ
Actros
317 87
4144

309=51

PŁOCKIE ZOO „Z PAZUREM"

Beneficjent: Gmina-Miasto Płock

Tytuł projektu: Zwiększenie atrakcyjności turystycznej ZOO w Płocku poprzez budowę wybiegu dla panter śnieżnych i tygrysów syberyjskich

THE "CLAWS AND PAWS" IN THE PŁOCK ZOO

Beneficiary: The town and municipality of Płock

Project title: Making the Płock ZOO a More Popular Tourist Destination by Having Enclosures Built for Its Snow Leopards and Siberian Tigers

Zwiększenie atrakcyjności turystycznej Płocka i regionu, poprzez utworzenie w Ogrodzie Zoologicznym unikalnej ekspozycji panter śnieżnych i tygrysów syberyjskich, stanowiło główny cel projektu współfinansowanego z funduszy europejskich. Wybudowane obiekty kubaturowe – pawilon dydaktyczny, grota panter śnieżnych oraz grota tygrysów syberyjskich i toaleta dla klientów – usytuowane są na terenie ZOO, w dolinie nad stawami, u podnóża istniejącej skarpy. Wybiegi dla drapieżników zaaranżowano częściowo na terenie płaskim w obrębie obiektów kubaturowych oraz na sąsiadującej skarpie, na której zlokalizowano fragmenty ogrodzenia wybiegów. Od grudnia 2015 roku płocczanie i turyści mogą podziwiać pierwsze drapieżniki, które przyjechały z europejskich ogrodów zoologicznych.

The main idea behind the project was to increase the attractiveness of Płock and its Region to the prospective visitors by having unique exhibit areas developed in the Płock ZOO for its snow leopards and Siberian tigers. The structures built under the project, including the Education Pavilion, the Snow Leopards' Cave, the Siberian Tigers' Cave, and the restroom for visitors to the ZOO, are all situated on the premises of the Zoological Garden, on the lakes in its valley, at the foot of the existing escarpment. The enclosures for the big cats of prey have been partly located in a flat open area, but also within the newly constructed buildings and on the nearby escarpment where some elements of the fencing have been installed. Since December, 2015, the local residents and the visitors to Płock have had an opportunity to watch the first feline predators whose arrival in Płock from other European ZOOs has been funded by PKN Orlen S.A.

NA „SZLAKU PIANISTY”

Beneficjent: Fundacja Rozwoju Warszawskiego Ogrodu Zoologicznego „Panda”
Tytuł projektu: Rewitalizacja Willi Żabińskich jako strategicznego elementu trasy turystycznej po warszawskiej Pradze Północ pn. „Szlak Pianisty”

ON “THE PIANO PLAYER’S ROUTE”

Beneficiary: Fundacja Rozwoju Warszawskiego Ogrodu Zoologicznego „Panda”
The “Panda” Foundation for the Development of the Warsaw ZOO
Project title: Revitalization of the Żabiński Family Villa as a Major Landmark on the Walking Route across the Warsaw District of Praga Południe, called “The Pianist Route”

W czasie II wojny światowej, w piwnicach Willi Żabińskich na warszawskiej Pradze, schronienie znalazły dziesiątki uciekających z getta Żydów. W obliczu nadchodzącego zagrożenia ostrzegano ich, grając określone utwory muzyczne. Ten wątek historii obiektu szczególnie mocno wpisuje obiekt w tematykę „Szlaku Pianisty", dlatego też Willa Żabińskich stanowi serce szlaku, a ten z kolei prowadzi śladami Władysława Szpilmana, wielkiego polskiego pianisty pochodzenia żydowskiego. W ramach projektu, współfinansowanego z funduszy europejskich, we wnętrzach Willi utworzono izbę pamięci o kompozytorze. W budynku oraz przylegającym do niego ogrodzie odbywają się liczne imprezy kulturalne, w szczególności koncerty fortepianowe, a także prelekcje, wystawy, odczyty i wieczory recytatorskie.

During WW2, several dozen Jewish refugees from the Warsaw Ghetto were hiding in the basement of the Żabiński Family Villa in the Warsaw District of Praga. They were warned of the approaching danger by having specified pieces of music played. This thread in the history of that place of remembrance makes it a vital part of the themed trail known as "The Pianist Route" of which the Żabiński Family Villa is a focal point. The route retraces the footsteps of Wladyslaw Szpilman, a Polish pianist of Jewish origin. Under the project, a permanent exhibition dedicated to the memory of the composer has been opened in the interiors of the Villa. That is also where numerous cultural events including, in particular, piano concerts, as well as lectures, temporary exhibitions, and evenings of poetry have been held.

DRUGA MŁODOŚĆ CYTADELI WARSZAWSKIEJ

Beneficjent: Muzeum Niepodległości w Warszawie

Tytuł projektu: Kompleksowa poprawa oferty kulturalnej i wzrost dostępności do kultury obiektów Muzeum Niepodległości w Warszawie poprzez rewitalizację i modernizację oddziału – Cytadeli Warszawskiej – w szczególności X Pawilonu, XI Pawilonu, Bramy Bielańskiej i dziedziniec

A NEW LEASE OF LIFE GIVEN TO THE WARSAW CITADEL

Beneficiary: The National Museum in Warsaw

Project title: A Multifaceted Quality Improvement Intervention in the Cultural Mission Program of the National Museum in Warsaw and Making the Museum More Accessible to the General Public through the Revitalization and Modernization of Its Branch, the Warsaw Citadel, Including, in Particular, Its Tenth Pavilion, Its Eleventh Pavilion, the Bielańska Gate and the Courtyard.

Cytadela Warszawska od 1990 r. stanowi cześć Muzeum Niepodległości w Warszawie. Jest jednym z najważniejszych miejsc martyrologii polskiej z epoki zaborów, doskonale znanym nie tylko warszawianom, ale również miłośnikom historii z całego świata. W jednym z jej budynków – X Pawilonie – więziono wielu wybitnych postaci polskiej historii, wśród których byli m.in. Romuald Traugutt, Józef Piłsudski, Roman Dmowski.

25 lutego 2013 roku, w 150 – lecie wybuchu powstania styczniowego oraz 50 – lecie istnienia Muzeum X Pawilonu Cytadeli Warszawskiej, podpisano umowę o rewitalizacji Pawilonu X i XI oraz Bramy Bielańskiej. Dzięki inwestycji, zrealizowanej przy wsparciu funduszy europejskich, obiekt muzealny zyskał nowy wyraz i z pewnością przysłuży się do częstszego odwiedzania przez turystów z kraju i ze świata.

Since 1990, the Warsaw Citadel has been part of the National Museum in Warsaw. It is one of the major Polish memorials to all the martyrs and fallen heroes who sacrificed their lives standing up for the partitioned homeland, well known not only to Varsovians, but also to history lovers worldwide. The inmates of one of the casemate buildings called the 10th Pavilion included such outstanding Poles as Romuald Traugutt, Józef Piłsudski, and Roman Dmowski. The agreement on the revitalization of the 10th and the 11th Pavilions of the Warsaw Citadel together with the Bielańska Gate was signed on 23rd February, 2013, i.e. on the 150th anniversary of the outbreak of the January Uprising and on the 50th anniversary of establishing the Museum in the interiors of the 10th Pavilion. Today, that area of historical significance owes its revival to the title project investment which will surely attract to it still more visitors both from the country and from abroad.

DRUGA MŁODOŚĆ CYTADELI WARSZAWSKIEJ

A NEW LEASE OF LIFE GIVEN TO THE WARSAW CITADEL

MUZEUM NA MIARĘ XXI WIEKU

Beneficjent: Miasto Stołeczne Warszawa
Tytuł projektu: Budowa Muzeum - Miejsce Pamięci Palmiry

A MUSEUM THAT MEETS THE CHALLENGES OF THE 21ST CENTURY

Beneficiary: The capital city of Warsaw
Project title: Construction of the Palmiry Memorial Museum

Muzeum Miejsce Pamięci Palmiry to obiekt wkomponowany w krajobraz Kampinoskiego Parku Narodowego, najbardziej znany, obok Katynia, symbol martyrologii inteligencji polskiej w okresie II wojny światowej. Jego poprzednia, ponad 30 – letnia siedziba nie mieściła już bogatych zbiorów, a organizacja przestrzeni budynku nie pozwalała na odpowiednią prezentację eksponatów. Brakowało nowoczesnego wyposażenia, które pozwoliłoby tak ważnemu miejscu pamięci narodowej stać się muzeum na miarę XXI wieku.

Dzięki funduszom europejskim Miejsce Pamięci Palmiry zyskało nowoczesną siedzibę. Projekt obejmował rozbiórkę starego obiektu, prace budowlane przy wznoszeniu nowego budynku, zakup niezbędnego wyposażenia oraz zagospodarowanie terenu wokół Muzeum.

Besides Katyń, it is the Palmiry Memorial Museum immersed in the verdure of the Kampinos National Park that is best known as a site commemorating the heaviest death toll taken on the Polish intelligentsia in WW2. Its former location where the museum had operated for over 30 years eventually proved to have too little room to house its rich and still growing collections, and the spatial layout of the building was a major hindrance to displaying the exhibits in an appropriate way. Also, the Museum which was so important to the national memory lacked state-of-the-art equipment which would enable its transformation into a place meeting the challenges of the 21st century.

Thus, the Palmiry Memorial Museum owes its new modern location to the European grants. The co-funded investment project covered both the demolition of the old museum building and the construction of the new one, necessary equipment purchases, and spatial development of the area around the Museum.

MUZEUM NA MIARĘ XXI WIEKU
A MUSEUM THAT MEETS THE CHALLENGES OF THE 21ST CENTURY

W WEEKEND DO TWIERDZY

Beneficjent: Miasto Nowy Dwór Mazowiecki

a) Tytuł projektu: Twierdza Modlin – ponadregionalny produkt turystyki weekendowej

b) Tytuł projektu: Poprawa oferty kulturalnej poprzez wykorzystanie walorów „Parku Trzech Kultur" oraz ekspozycji plenerowej

THE FORTRESS, A WEEKEND BREAK DESTINATION

Beneficiary: The town of Nowy Dwór Mazowiecki

a) Project title: The Modlin Fortress, an Inter-Regional Product of Weekend Tourism

b) Project title: Using the Advantages of „Park Trzech Kultur/ "The Three Cultures Park" and of the open-air exhibitions towards Enhancing the Cultural Dimension of the Local Entertainment Program

Twierdza Modlin to jeden z wielu atutów ziemi mazowieckiej. Uzupełnieniem ciekawej architektury stał się produkt turystyczny oparty na niezwykłej historii Baśki Murmańskiej. Dzięki funduszom europejskim nowodworski obiekt, z rozpoznawalnym niedźwiadkiem, stał się ciekawy nie tylko dla pasjonatów militariów i historii, ale przyciąga także jako weekendowe miejsce dla całych rodzin. Na zwiedzających czeka szereg atrakcji, jak chociażby wypożyczalnia sprzętu rowerowego, makieta z Baśką Murmańską i panoramą Twierdzy, umożliwiająca wykonanie pamiątkowego zdjęcia. Kompleksowej informacji o ofercie udziela istniejące już Centrum Informacji Turystycznej. Ponadto opracowano i wydano liczne broszury informacyjne w języku polskim i angielskim.

The Modlin Fortress is one of the many strong points of the region of Mazovia. Its interesting architectural solutions have been complemented by a tourist product developed around the unusual life story of a polar bear which was on the staff of the historical Murmańsk Battalion, called Baśka. Owing to the European co-funding, the military facilities in Nowy Dwór Mazowiecki and the icon of famous Baśka the Murmańsk Bear have received a renewed interest from history and militaria lovers, and attracted families choosing it for their weekend destination. There are plenty of tourist attractions for the visitors, including a bicycle rental facility, and a life-size effigy of Baśka the Murmańsk Bear against a panorama model of the Fortress where fine keepsake selfies can be taken. Comprehensive information about the programs offered can be obtained from the newly opened Tourist Information Centre. Also, numerous brochures have been published both in Polish and in English.

W WEEKEND DO TWIERDZY
THE FORTRESS, A WEEKEND BREAK DESTINATION

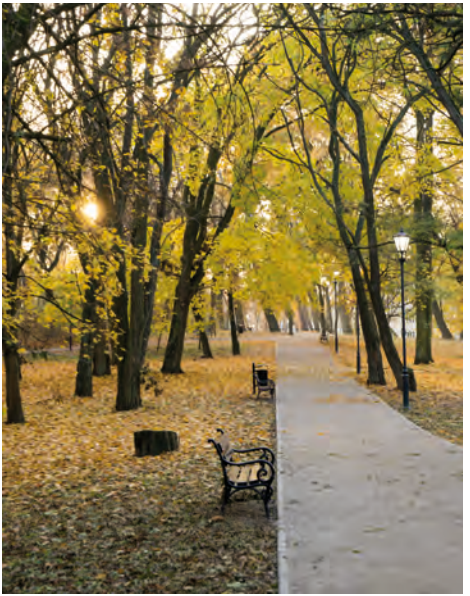

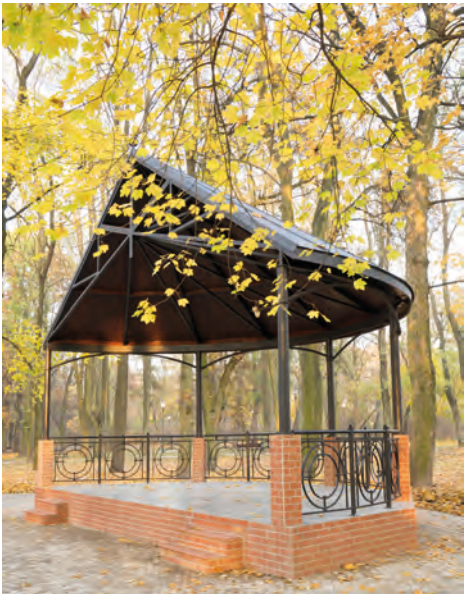

DROGA DO BAŚNI MURMAŃSKIEJ
Z TWIERDZY MODLIN
amurmanska-pl

OŚRODEK KULTURY W ZABYTKOWEJ KANTYNIE

Beneficjent: Miasto i Gmina Góra Kalwaria

Tytuł projektu: Modernizacja i adaptacja zabytkowego Domu Żołnierza na Ośrodek Kultury w Górze Kalwarii

A COMMUNITY CULTURAL CENTRE IN THE HISTORICAL BUILDING OF A FORMER MESS-ROOM

Beneficiary: The town and municipality of Góra Kalwaria

Project title: Modernization and adaptation of the historical interiors of a former Military Club to serve the needs of the Góra Kalwaria Community Cultural Centre

Mieszkańcy Góry Kalwarii mają dziś do dyspozycji swój Ośrodek Kultury, w dodatku w niebanalnych, bo XIX-wiecznych, odrestaurowanych wnętrzach dawnej kantyny dla żołnierzy, zwanych „Domem Żołnierza". Budynek przeszedł całkowitą modernizację - wykonano m.in.: instalację wodno – kanalizacyjną, elektryczną, akustyczną oraz zagospodarowano przestrzeń wokół obiektu, włącznie z dogodnymi parkingami. Inwestycja wzbogacona została o salę widowiskową mieszcząca 250 osób oraz o 21 pomieszczeń, w tym salę zabaw, kawiarnie, magazyn i pomieszczenia socjalne. Całość uwzględnia potrzeby osób niepełnosprawnych. Najbardziej cieszy fakt, iż budynek, stanowiący dziedzictwo historyczno – kulturowe, dziś pełni funkcję obiektu użyteczności publicznej. Wszystko dzięki wsparciu funduszy europejskich.

Today, the residents of Góra Kalwaria have at their disposal the Community Cultural Centre established in the restored 19th century interiors of a former mess hall called "The Military Club". The building has undergone comprehensive modernization including the replacement of its old water supply piping and the sewer line, installation of new electrical and acoustic systems, and spatial development of the area around the Centre, with parking lots laid out for the comfort of the visitors. The investment project has also provided for developing a 250-seat performance hall and 21 other rooms including a kids playroom, cafès, a warehouse, and staff facilities. The entire building is disabled-friendly, and, what is perhaps the most enjoyable thing, that old site of cultural and historical interest has been re-included into the urban infrastructure networks.

WIĘCEJ NIŻ UZDROWISKO

I. Beneficjent: Konstanciński Dom Kultury
Tytuł projektu: Kalejdoskop Konstancina

II. Beneficjent: Gmina Konstancin-Jeziorna
Tytuł projektu: Zagospodarowanie Parku Zdrojowego i terenów przyległych oraz pasaży uzdrowiskowych w Konstancinie-Jeziornie - część A, wraz z budową amfiteatru w Parku Zdrojowym

MORE THAN JUST A HEALTH RESORT

I. Beneficiary: The Konstancin Community Cultural Centre
Project title: The Medley Centre of Konstancin

II. Beneficiary: The municipality of Konstancin-Jeziorna
Project title: A Spatial Development Plan for the Konstancin Jeziorna Health Resort Park, Including the Adjacent Areas and the Breezeways between Spa Buildings (Part A), Coupled with the Construction of an Open-Air Theatre within the Park Area

Hasło „Więcej niż uzdrowisko" projektu „Kalejdoskop Konstancina" to tylko szczyt góry lodowej gigantycznego przedsięwzięcia zrealizowanego przez Dom Kultury „Hugonówka", które ma wypromować dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze Konstancina – Jeziorny. W skład projektu współfinansowanego z funduszy europejskich weszło otwarte w czerwcu muzeum multimedialne, prezentujące historię jedynego uzdrowiska na Mazowszu, wytyczono szlaki turystyczne oraz ścieżki rowerowe. Projekt obejmuje również wydanie promocyjnych publikacji, w tym audiobooka, w którym głosu użyczyła Krystyna Czubówna, a także wykonanie zewnętrznego systemu wystawienniczego. Największą zmianę odczuli jednak mieszkańcy, turyści i kuracjusze po rewitalizacji 12,5 ha terenów w centrum miasta, uwzględniającą budowę nowego amfiteatru, a także renaturyzacją rzeki Małej.

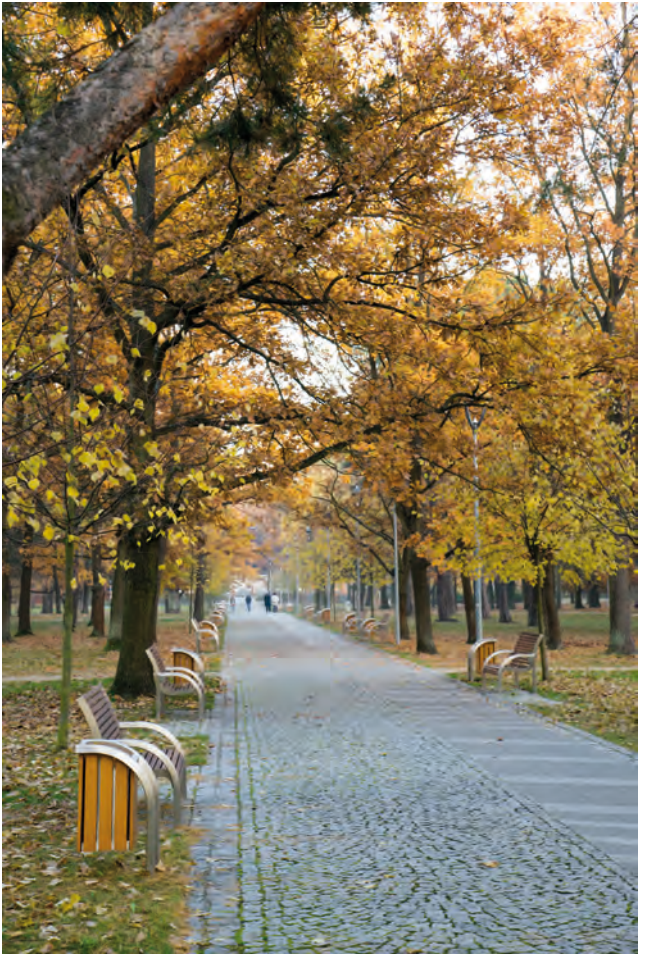
The motto "More Than Just a Health Resort" has been adopted for the project entitled "The Medley Centre of Konstancin" which is the capstone of a huge undertaking implemented by "Hugonówka" House of Culture. It is expected to advertise and promote the cultural and natural heritage of Konstancin Jeziorna. The project has also provided for the development of a museum with multimedia exhibits on the history of the only health resort to be established in the region of Mazovia, opened in June, 2015, and for laying out tourist routes and cycling paths in the environs of Konstancin. Moreover, it has provided a framework for the publication of promotional materials including an audiobook narrated by Krystyna Czubówna, and for development of an outdoor exhibition and display system. However, the greatest quality change could be experienced after the completion of the revitalization project involving an area of 12.5 hectares in the centre of the town, which included the construction of a new open-air theatre building and the renaturalization of the Mała River.

WIĘCEJ NIŻ UZDROWISKO
MORE THAN JUST A HEALTH RESORT

MUZEUM SZLACHTY MAZOWIECKIEJ ZACHĘCA

Beneficjent: Muzeum Szlachty Mazowieckiej w Ciechanowie
Tytuł projektu: Rewitalizacja Zamku Książąt Mazowieckich w Ciechanowie - Ośrodek Pogranicza Kultur

WELCOME TO MAZOVIAN GENTRY MUSEUM

Beneficiary: Muzeum Szlachty Mazowieckiej w Ciechanowie / The Mazovian Gentry Museum in Ciechanów
Project title: Revitalization of Zamek Książąt Mazowieckich w Ciechanowie / The Castle of the Dukes of Mazovia in Ciechanów, a Cultural Borderland Centre

Jeśli miniemy odnowiony i kolorowy od kwiatów Ratusz Ciechanowa, dojedziemy wprost do Zamku Książąt Mazowieckich. Zabytek poddany został rewitalizacji dzięki wsparciu funduszy europejskich. Odświeżone mury zamkowe oraz baszty zachęcają do przeniesienia się, chociaż na chwilę, do czasów, w których panował książę Siemowit III. Na dziedzińcu przy ścianie południowej, między basztami, powstał oszklony pawilon recepcyjno – oświatowy. Na piętrze znajduje się sala edukacyjna ze stanowiskami multimedialnymi. Połączenie techniki z nowoczesnym sprzętem, pomagają gościom zrozumieć zawiłą historię Zamku Książąt Mazowieckich. Na zwiedzających czeka także przewodnik, który oprowadza turystów po wystawie pt. „Księstwo Mazowieckie 1200-1526 – intrygi, trucizny i smok, czyli 300 lat niezależnego Mazowsza".

After passing the renovated building of the Townhall of Ciechanów, richly decorated with flowering plants, one is within an easy walking distance of the Castle of the Dukes of Mazovia. The revival of that important site of historical and cultural interest has been co-funded with European grants. The renovated castle walls and towers attract visitors, promising a journey back to the times when the whole of the region was controlled by Duke Siemowit III. A new glazed pavilion serving the purposes of both the reception desk and educational area has been located in the courtyard, alongside the southern wall of the castle and in-between its towers. Upstairs, there is a group study room with multimedia workstations. The state-of-the-art technologies and the modern equipment used facilitate the studies on the intricate history of the Ciechanów Castle of the Dukes of Mazovia. The visitors can also register for a guided tour of an exhibition called Księstwo Mazowieckie 1200-1526 – intrygi, trucizny i smok, czyli 300 lat niezależnego Mazowsza / The Mazovian Duchy in the Years 1200-1526: Scheming, Poison, and a Dragon, i.e. 300 Years of the Independently Governed Mazovia.

MUZEUM SZLACHTY MAZOWIECKIEJ ZACHĘCA

WELCOME TO MAZOVIAN GENTRY MUSEUM

Księstwo Mazowieckie
1200 - 1526
Intrygi, Trucizny i Smok
czyli
300 lat niezależnego Mazowsza

NOWOCZESNE CENTRUM KULTURY W PŁOŃSKU

Beneficjent: Miejskie Centrum Kultury w Płońsku

Tytuł projektu: Przebudowa obiektu Miejskiego Centrum Kultury w Płońsku przy ulicy Płockiej Nr 50

A MODERN CULTURAL CENTRE IN PŁOŃSK

Beneficiary: the Municipal Cultural Centre in Płońsk

Project title: Redevelopment of the Building at 50, Płocka St., Housing the Municipal Cultural Centre in Płońsk

Nowoczesne i bardziej komfortowe przestrzenie Miejskiego Centrum Kultury w Płońsku, przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych, to zasługa funduszy europejskich. Przebudowa głównego miejsca amatorskiego ruchu artystycznego, rozwijanego m.in. w dziedzinach plastyki, muzyki, rękodzieła ludowego i folkloru, pozwoliła na pracę bardziej nowoczesnymi metodami, a co za tym idzie, przyczyniła się do zwiększenia oferty kulturalnej regionu oraz zaktywizowała społeczność lokalną. Prace modernizacyjne objęły m.in. przebudowę sali widowiskowej na salę teatralną dla 110 widzów, przebudowę pomieszczeń przy sali kina na Cafe Studio z barem, stworzenie holu, sali konferencyjnej i pomieszczeń obsługi technicznej. Powstała też sala prób tanecznych, sala prób Młodzieżowej Orkiestry Dętej, a także wiele pracowni specjalistycznych – dźwięku, reżyserii czy malarstwa.

The Municipal Cultural Centre in Płońsk owes its modern and comfortable interiors and its disabled-friendly architectural solutions to European co-funding projects. The redevelopment of the spaces being a hot venue for local amateur artists and the cradle of the local grassroots art activities, including in the areas of visual arts, music, folk crafts, and folklore, has enabled the introduction of more advanced techniques, and, consequently, expanded the cultural program and activated the local community. The modernization work covered redevelopment of the performance hall into a 100-seat theatre facility, redevelopment of the spaces adjacent to the cinema hall into Café Studio with a bar-room, development of a lounge, a conference hall and a technical operators area. What has been added to the original design also included the dancing classes space, the rehearsal hall of the Youth Brass and Woodwind Ensemble, and numerous specialized workshops including those in sound engineering, directing, or painting.

NOWOCZESNE CENTRUM KULTURY W PŁOŃSKU
A MODERN CULTURAL CENTRE IN PŁOŃSK

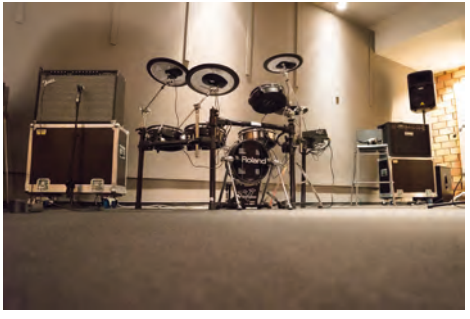

Hartke

WROTA NA KURPIE

Beneficjent: Gmina Olszewo Borki

Tytuł projektu: Turysto weekendowy Przystań w gminie Olszewo-Borki

A GATEWAY TO THE REGION OF KURPIE

Beneficiary: The rural gmina of Olszewo Borki

Project title: Weekend Tourists Invited to Take a Break in the Rural Gmina of Olszewo-Borki!

Ośrodek turystyczny Przystań, zlokalizowany w gminie Olszewo-Borki, to prawdziwe wrota na Kurpie, prowadzące do malowniczej Puszczy Zielonej. Nic więc dziwnego, że tu właśnie powstał szereg atrakcji turystycznych. Wybudowano wiatę grillową na ok. 100 osób wyposażoną w grill, stoły i ławy oraz stojaki na rowery. Obok stanął drewniany magazyn na sprzęt turystyczny: kajaki z kapokami i wiosłami, rowery trekkingowe oraz narty biegowe z kijkami i butami. Z myślą o osobach uprawiających turystykę pieszą i rowerową zostały wytyczone i oznakowane trasy turystyczne. Projekt współfinansowany z funduszy europejskich uzupełnia mapa regionu oraz przewodnik zawierający opis ciekawych przyrodniczo i historycznie miejsc znajdujących się przy danym szlaku, wzbogacają zaś imprezy promujące rozwój turystyki na obszarze gminy.

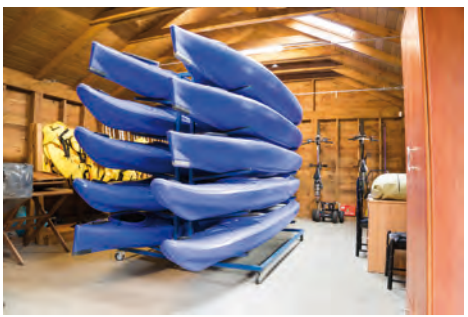
The tourist centre at Przystań in the rural gmina of Olszewo-Borki is a gateway to Kurpie, leading straight into the heart of the Green Forest. No wonder it can boast a wide array of tourist attractions. To start with, there is a comfortable barbecue place with an umbrella roof for over 100 people, equipped with a grill stove, dining tables lined with benches for the comfort of the diners, and bicycle racks. Next to it, there is a wooden warehouse facility for tourist equipment, including canoes, paddles, and life jackets used for canoeing, trekking bikes, as well as cross country skies, ski boots and ski poles. A number of walking routes have been laid out for keen trekkers and marked as tourist trails. The project implementation has been complemented with publication of a map of the region and a guidebook providing interesting descriptions of the natural sites and areas of historical significance to be seen on the individual routes. What adds to the project attractiveness are the accompanying events promoting the development of tourism in the area falling within of jurisdiction of the gmina authorities.

WROTA NA KURPIE

A GATEWAY TO THE REGION OF KURPIE

11 NOWYCH LOKOMOTYW

Beneficjent: Koleje Mazowieckie - KM sp. z o.o.

Tytuł projektu: Zakup 11 nowych, dwukabinowych lokomotyw elektrycznych przeznaczonych do prowadzenia składów pociągów pasażerskich zmienno kierunkowych, złożonych z wagonów typu push-pull, ze świadczeniem usług serwisowych w okresie czterech lat od daty przekazania

11 NEW RAILWAY ENGINES

Beneficiary: Koleje Mazowieckie - KM sp. z o.o., the Mazovian railways limited liability company

Project title: Purchase of 11 New Double Cabbed Electric Locomotives for Hauling Push-Pull Passenger Trains, with a Service and Maintenance Program Ensured within a Four Year Period Following the Delivery Date.

Koleje Mazowieckie są nie tylko jednym z największych przewoźników w kraju, ale i najszybciej rozwijającym się i najnowocześniejszym. Sięgniecie po fundusze europejskie umożliwiło zakup 11 lokomotyw do wagonów piętrowych oraz kompleksową modernizacje pociągów. Lokomotywy przeznaczone są do prowadzenia składów pociągów pasażerskich zmiennokierunkowych, złożonych z wagonów piętrowych typu push-pull. Inwestycja miała wpływ na skrócenie czasu podróży, pasażerowie zyskali również poszerzony zakres kursowania pociągów o nowe linie, m.in. E-65 Warszawa – Ciechanów.

Koleje Mazowieckie company is not only one of the largest domestic carriers, but also the one which expands the most rapidly and is the most technologically advanced. The European co-financing grants program enabled it to purchase 11 locomotives for hauling double-deck trains and to have its rolling stock modernized. The new locomotives are for push-pull double-deck trains, and the investment project under which they were purchased has contributed to shortening the overall journey time. Also, new railway lines have been added to the already existing network, including E-65 Line connecting Warsaw and Ciechanów.

11 NOWYCH LOKOMOTYW
11 NEW RAILWAY ENGINES

1229 Warszawa Wschodnia

5 170 004

NAJWYŻSZA JAKOŚĆ I ROZWIĄZANIA TECHNOLOGICZNE W „BUDZIKU"

Beneficjent: Fundacja Ewy Błaszczyk „A kogo?"

Tytuł projektu: Wyposażenie w aparaty i urządzenia medyczne oraz dostosowanie stanu technicznego do możliwości rozpoczęcia funkcjonowania pierwszej w Polsce Kliniki „Budzik" dla dzieci w śpiączce

TOP QUALITY SERVICE AND CUTTING EDGE TECHNOLOGY SOLUTIONS IN THE ALARM CLOCK CLINIC FOR CHILDREN WITH SEVERE BRAIN DAMAGE

Beneficiary: The „Akogo?" Foundation of Ewa Błaszczyk

Project title: Providing the Clinic with Medical Devices and Adapting It to Meet the Required Building, Technical and Operational Standards Enabling the Inauguration of the first Alarm Clock Clinic in Poland for children in a coma.

Klinika „Budzik" to innowacyjna, pierwsza w Polsce placówka, która zapewnia kompleksową opiekę dzieciom w śpiączce. Działa przy Centrum Zdrowia Dziecka w Warszawie i jest także pierwszym w kraju tego typu ośrodkiem, z tak specjalistycznymi usługami medycznymi. Dzięki funduszom europejskim w „Budziku" stworzono unowocześnioną bazę diagnostyczną, terapeutyczną i rehabilitacyjną. Zakupiono niezbędną aparaturę oraz wykonano instalacje wewnętrzne, takie jak: gazów medycznych, centralnego ogrzewania, ciepła technologicznego, wodno – kanalizacyjną, elektryczną, sieci teleinformatycznej, klimatyzacji i wentylacji, instalacji automatycznej regulacji i sterowania oraz węzeł cieplny. Ośrodek został wyposażony dodatkowo w aparaty i urządzenia medyczne. Zakupione wyposażenie medyczne gwarantuje najwyższą jakość i najnowocześniejsze rozwiązania technologiczne.

The Alarm Clock Clinic is an innovative institution and pioneer in the Polish healthcare sector, ensuring comprehensive care to children in a coma. It operates at the Children's Memorial Health Institute in Warsaw and is the first healthcare establishment in Poland to provide such specialized medical services. Within the framework of the European co-financing grants program, the Alarm Clock Clinic has had its entire infrastructure necessary to ensure diagnosis, treatment and neurological rehabilitation of its little patients modernized. Moreover, the required medical devices have been purchased and the Clinic has had the necessary interior systems installed, including those of medical gas, central heating, process heating, water supply, sanitary drainage, automated telephone information, air conditioning and ventilation, automated regulation and control, as well as its electrical system and its heat centre. The Clinic has also been provided with extra medical devices. The equipment so purchased ensures top quality of the services rendered and access to cutting edge technology solutions.

NAJWYŻSZA JAKOŚĆ I ROZWIĄZANIA TECHNOLOGICZNE W „BUDZIKU”

TOP QUALITY SERVICE AND CUTTING EDGE TECHNOLOGY SOLUTIONS IN THE ALARM CLOCK CLINIC FOR CHILDREN WITH SEVERE BRAIN DAMAGE

NOWY ODDZIAŁ W TWORKOWSKIM SZPITALU

Beneficjent: Mazowieckie Specjalistyczne Centrum Zdrowia im. prof. Jana Mazurkiewicza w Pruszkowie

I. Tytuł projektu: Kompleksowa modernizacja Oddziału Przyjęciowego z Izbą Przyjęć Szpitala Tworkowskiego w Pruszkowie

II. Tytuł projektu: Przystosowanie byłego budynku gospodarczo-technicznego na cele medyczne (etap I) – utworzenie Centrum Radiologii oraz Oddziału VIIA Ogólnopsychiatrycznego wraz z zakupem aparatury medycznej w Szpitalu Tworkowskim w Pruszkowie

A NEW WARD IN THE HOSPITAL AT TWORKI

Beneficiary: The J. Mazurkiewicz Mazovian Specialized Health Centre in Pruszków

I. Project title: Comprehensive Modernization of the Admissions Department and the Admissions Desk in the Tworki Hospital Branch in Pruszków

II. Project title: Adaptation of a Former Outbuilding so that It Could Serve Medical Needs (Stage One); Having a Diagnostic Imaging Centre and 7A General Psychiatric Unit Built, and Purchasing Medical Devices for the Tworki Hospital Branch in Pruszków

Mazowieckie Specjalistyczne Centrum Zdrowia im. prof. Jana Mazurkiewicza w Pruszkowie stało się bardziej nowoczesne i dostępne dla pacjentów. Jest to efekt inwestycji zrealizowanej z funduszy europejskich, dzięki czemu nieużywane dotąd pomieszczenia szpitalne, takie jak Pawilon XI i Laboratorium, zostały przekształcone na nowy Oddział Przyjęciowy z Izbą Przyjęć. W efekcie przestrzeń szpitala poszerzyła się o czterdzieści pięć nowych pomieszczeń. Sale chorych wyposażone zostały w nowoczesną aparaturę zapewniającą możliwość świadczenia usług medycznych na najwyższym poziomie, a cały kompleks został dostosowany do obowiązujących norm higieniczno-sanitarnych.

The J. Mazurkiewicz Mazovian Specialized Health Centre in Pruszków is becoming more and more technologically advanced and patient-friendly as a result of its recent investment project co-financed with European grants. The hospital area which had not been in use before the project implementation, including No. 11 Pavilion and the Laboratory, has been converted into a new Admissions Department with its own Admissions Desk. Consequently, the usable space of the Hospital has been enlarged to include forty five new rooms. The patient rooms have received new state-of-the-art medical devices enabling the hospital staff to provide top level medical services to the patients. The whole building complex has been adapted to meet the binding water, hygiene and sanitation standards.

NOWY ODDZIAŁ W TWORKOWSKIM SZPITALU
A NEW WARD IN THE HOSPITAL AT TWORKI

NOWOCZESNY I INNOWACYJNY ŚWIERK

Beneficjent: Narodowe Centrum Badań Jądrowych w Świerku
Tytuł projektu: Wzmocnienie potencjału innowacyjnego ośrodka w Świerku w zakresie rozwoju technologii wykorzystujących promieniowanie jonizujące

MODERN AND INNOVATIVE ŚWIERK

Beneficiary: The National Centre for Nuclear Research
Project title: Enhancing the Innovative Potential of the Świerk Centre in Developing Technologies Using Ionizing Radiation

Narodowe Centrum Badań Jądrowych jest jednym z największych instytutów naukowych w Polsce. To tutaj produkuje się m.in. radiofarmaceutyki oraz urządzenia dla różnych sektorów nauki i gospodarki, a także dla medycyny. Centrum tworzy infrastrukturę informatyczną i laboratoryjną, jest także zaangażowane w program budowy energetyki jądrowej w Polsce. Budowa Parku Naukowo – Technologicznego wraz z modernizacją infrastruktury towarzyszącej ośrodka w Świerku, a także wzmocnienie potencjału innowacyjnego w zakresie rozwoju technologii wykorzystujących promieniowanie jonizujące, to dwie duże inwestycje zrealizowane dzięki funduszom europejskim. W ramach inwestycji zmodernizowano i doposażono w specjalistyczną aparaturę badawczą i pomiarową cztery laboratoria: Laboratorium Struktur Akceleracyjnych, Laboratorium Wiązek Jonowo – Plazmowych, Laboratorium Radiograficzne oraz Laboratorium Pomiarów Środowiskowych. Przeprowadzono także prace renowacyjne i remontowo – budowlane.

The National Centre for Nuclear Research is one of the largest scientific research institutions in Poland. That is where radiopharmaceuticals are produced, as well as cutting edge technology devices used in various sectors of science and economy, including medicine. The Centre has been developing the national information infrastructure and the national science laboratory infrastructure, and has been involved in the development of the nuclear energy sector in Poland. Development of the Science and Technology Park at Świerk coupled with the modernization of the related infrastructure of the Centre, and enhancement of the innovative potential of the Świerk Centre in developing technologies using ionizing radiation are the two large investment projects implemented by the Centre with the use of European grants. Under the above mentioned investment projects, the Accelerating Structures Lab, the Ion and Plasma Beams Lab, the Radiography Lab and the Environment Monitoring Lab have been modernized and received much needed additional equipment for their specialized research and measurements. Also, repair and construction projects have been implemented.

NOWOCZESNY I INNOWACYJNY ŚWIERK

MODERN AND INNOVATIVE ŚWIERK

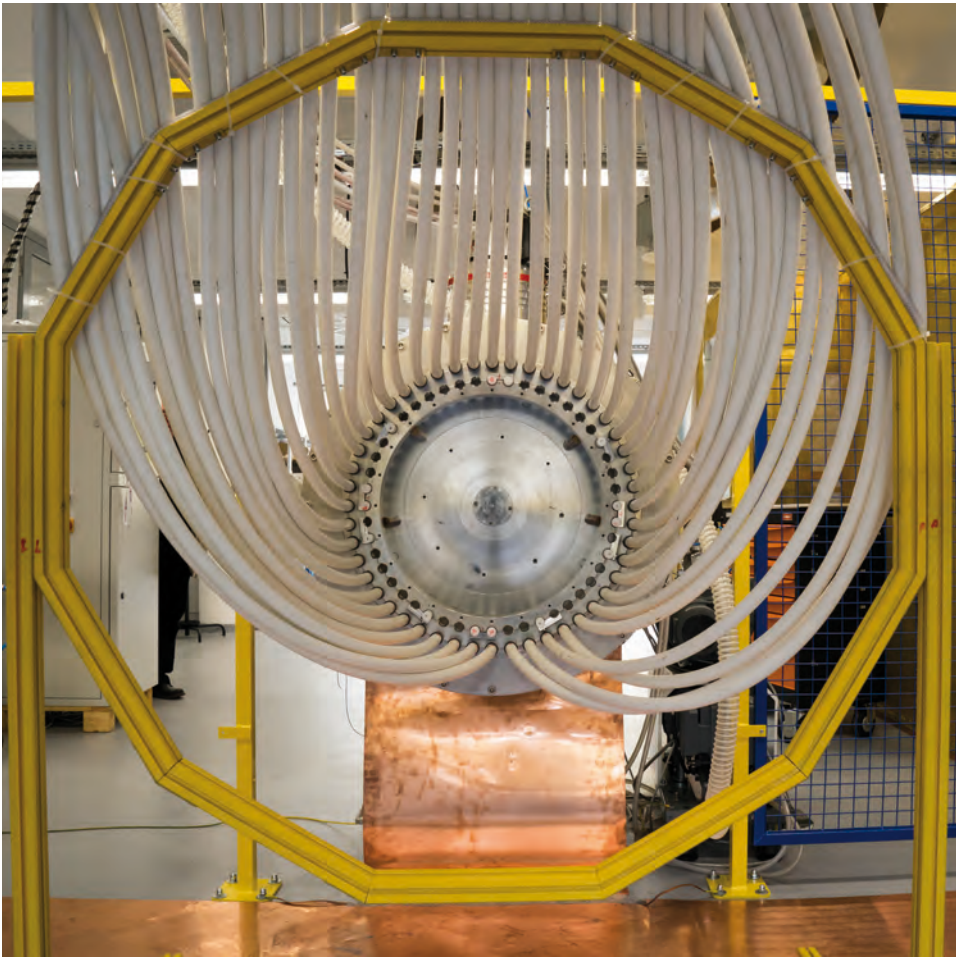

Mazowsze

NOWOCZESNE LABORATORIA SGGW

Beneficjent: Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego
Tytuł projektu: Centrum Badań Biomedycznych

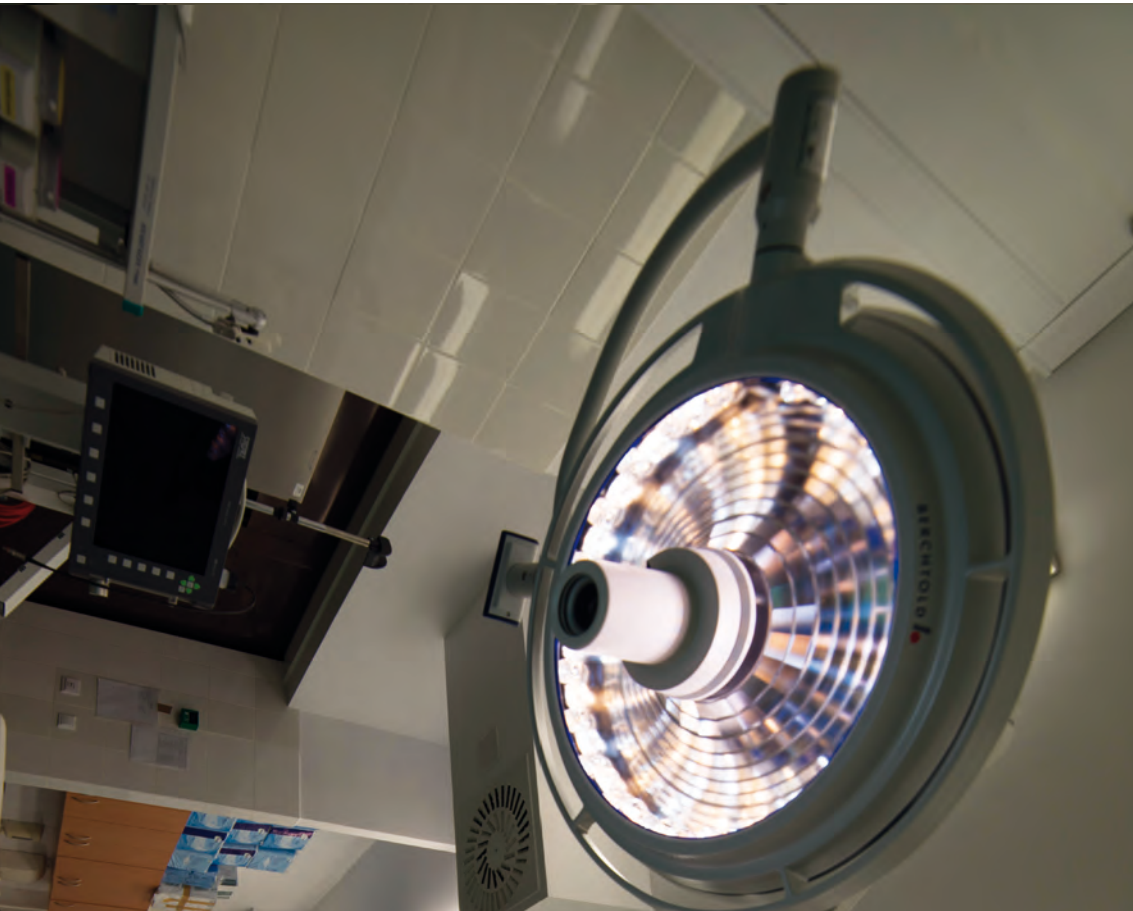
MODERN LABORATORIES OF WARSAW UNIVERSITY OF LIFE SCIENCE, SGGW

Beneficiary: Warsaw University of Life Science, SGGW
Project title: The Biomedical Research Centre

Dofinansowanie unikatowego projektu realizowanego przez Szkołę Główną Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie pozwoliło stworzyć nowe i zmodernizować obecne laboratoria uczelni, w tym wyposażyć je w unikatową aparaturę naukowo-badawczą. W ramach inwestycji współfinansowanej z funduszy europejskich pomieszczenia placówki zaadaptowano na Centrum Badań Biomedycznych, gdzie utworzono zintegrowany zespół laboratoriów wyposażonych w innowacyjną aparaturę do badań z pogranicza weterynarii i medycyny. W Laboratorium Diagnostyki Obrazowej powstała pracownia tomografii i rezonansu magnetycznego, sala demonstracyjna diagnostyki obrazowej, laboratorium biologii molekularnej, hodowli komórek i tkanek, laboratorium nanotechnologii i nanoinżynierii, laboratorium biotechnologii oraz pracownia elektromiografii. Inwestycja niewątpliwie jest przepustką do rozwoju badań w obszarze nauk klinicznych i biologii molekularnej w oparciu o nowoczesne techniki badawcze.

For Warsaw University of Life Science, the possibility to have its unique project co-financed with European grants was a chance to develop some new and to modernize the already existing laboratories used in the scientific research conducted within its premises, and to provide them with unique cutting edge equipment. Under the investment project, the University has adapted its facilities to serve the needs of its newly created Biomedical Research Centre operating a group of labs using innovative equipment to do research in the border area of veterinary science and medicine. The Diagnostic Imaging Laboratory has received its Tomography and Magnetic Resonance Imaging rooms, a Diagnostic Imaging room, a Molecular Biology and Cell and Tissue Culture Lab, a Nanotechnology Lab, a Nano Engineering Lab, a Biotechnology Lab and an Electromyography Lab. Those investments will certainly enable the University to proceed with its research in clinical medicine and in molecular biology, with the use of modern research techniques.

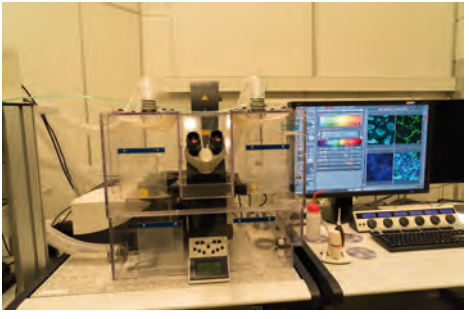
NOWOCZESNE LABORATORIA SGGW
MODERN LABORATORIES OF WARSAW UNIVERSITY OF LIFE SCIENCE, SGGW

GRAFEN – MATERIAŁ PRZYSZŁOŚCI

Beneficjent: Instytut Technologii Materiałów Elektronicznych
Tytuł projektu: Centrum grafenu i innowacyjnych nanotechnologii

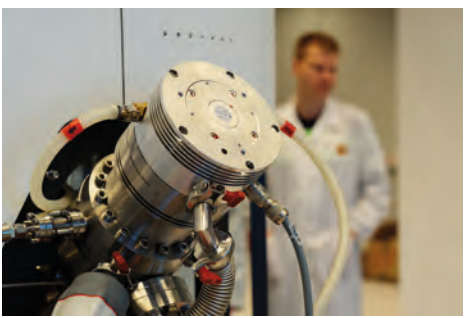
GRAPHENE – THE MATERIAL OF THE FUTURE

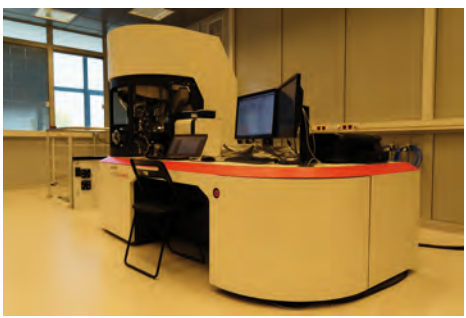
Beneficiary: The Institute of Electronic Materials Technology
Project Title: The Centre for Graphene and Innovative Nanotechnologies

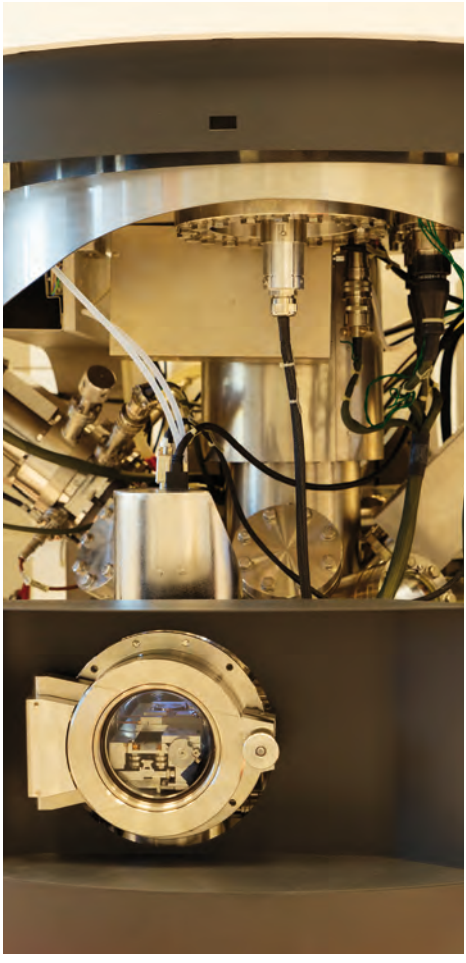
Dzięki wsparciu z funduszy europejskich Centrum Grafenu i Innowacyjnych Nanotechnologii polscy naukowcy mogą wreszcie prowadzić badania w nowoczesnych laboratoriach wyposażonych w najnowsze urządzenia światowej klasy. Jest to część ogromnego przedsięwzięcia inwestycyjnego, mającego na celu budowę innowacyjnego kompleksu naukowo-badawczego w dziedzinie nanotechnologii. Będą tu prowadzone badania nad metamateriałami, kryształami fotonicznymi, nanokompozytami, a w szczególności nad grafenem, jednym z najbardziej innowacyjnych, rozwojowych i perspektywicznych materiałów. Budowa Centrum została podzielona na etapy; w ramach pierwszego powstały nowe oraz zmodernizowano już istniejące laboratoria. Zakupiono także nowoczesną aparaturę badawczo-naukową, m.in. spektrometr mas jonów wtórnych, fotoelektronowy spektrometr rentgenowski, skaningowy mikroskop elektronowy, mikroskop sił atomowych oraz zmodernizowano niezbędną infrastrukturę techniczną i teleinformatyczną.

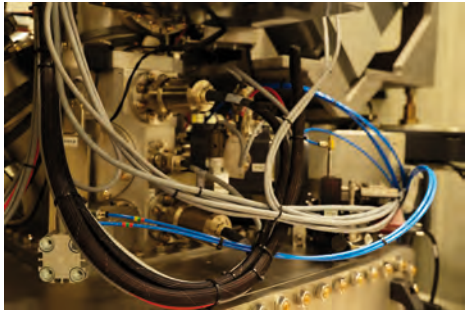
Grants received under the European co-funding program enabled the implementation of the first stage of the project on development of the Centre for Graphene and Innovative Nanotechnologies, making it possible for the Polish scientists and research workers to continue their research in modern laboratories using the most technologically advanced top-class research equipment. It is part of a huge investment undertaking aimed at developing a centre for scientific research in nanotechnology. Its research program will cover research into metamaterials, photonic crystals, nanocomposites, and, in particular, on graphene, one of the most innovative materials with huge developmental potential. The development of the Centre has been divided into three stages. With the completion of Stage One, some new laboratories have been developed in the Institute and the already existing ones have been modernized. Also, new equipment for use in the scientific research has been purchased, including a mass spectrometer, an X-ray photoelectron spectrometer, a scanning electron microscope, and an atomic force microscope. The existing technical and information infrastructure of the Institute has been modernized.

DLA DOBRA NAUKI

Beneficjent: Instytut Lotnictwa

Tytuł projektu: Centrum Innowacyjnych Technologii Lotniczych i Kosmicznych

FOR THE SAKE OF SCIENCE

Beneficiary: The Institute of Aviation

Project Title: The Centre of Innovative Aeronautical and Space Technologies

Nowoczesne przestrzenie naukowo-badawcze dla rozwoju technologii lotniczych i kosmicznych Centrum Innowacyjnych Technologii Lotniczych i Kosmicznych to projekt realizowany przy wsparciu funduszy europejskich przez Instytut Lotnictwa w Warszawie. Nowoczesne centrum to nie tylko specjalistycznie wyposażone laboratoria, ale przede wszystkim miejsce, w którym swoje badania prowadzić będzie mogło kilkuset naukowców – informatyków, chemików i fizyków. W kompleksie trzech budynków, na prawie 11 000 m² powierzchni użytkowej, mieszczą się laboratoria, w tym m.in. wymiany ciepła w silnikach lotniczych i kosmicznych, obliczeniowe silników rakietowo – strumieniowych z detonacyjną komorą spalania, analiz cieplnych i wytrzymałościowych, adaptroniki, rakietowych materiałów pędnych, lotniczych i kosmicznych badań środowiskowych czy testów przyrządów lotniczych i kosmicznych. Część powierzchni zajmuje sala wykładowa, konferencyjna oraz audytorium.

The idea behind the project implemented by the Institute of Aviation and co-funded with European grants is to create modern areas for conducting scientific and research work on the development of aeronautical and space technologies in the new Centre of Innovative Aeronautical and Space Technologies. The modern Centre should be perceived both as facilities with cutting edge equipment for the scientific research work conducted there , and, first and foremost, as a place where several hundred scientists working in the areas of IT, chemistry and physics will be able to carry out their research programs. In the three buildings of the Centre, the total of 11,000 m² of usable space, there are laboratories dealing with the issues including heat exchange in aircraft and rocket engines, measurement of rocket engine operating parameters, thermal resistance analyses, adaptronics, rocket propellants, aviation and space environment research, and aircraft and spacecraft systems testing. There is also a lecture hall, a conference hall and a large auditorium

DLA DOBRA NAUKI
FOR THE SAKE OF SCIENCE

universal module ZP

CENTRUM BADAWCZE PAN W JABŁONNIE

Beneficjent: Instytut Maszyn Przepływowych im. Roberta Szewalskiego Polskiej Akademii Nauk

Tytuł projektu: Centrum Badawcze Polskiej Akademii Nauk „Konwersja Energii i Źródła Odnawialne w gminie Jabłonna"

THE PAN RESEARCH CENTRE AT JABŁONNA

Beneficiary: The Roman Szewalski Institute of Fluid-Flow Machinery of the Polish Academy of Sciences

Project title: The Scientific Research Centre of the Polish Academy of Sciences, „Energy Conversion and Renewable Energy Sources in the Gmina of Jabłonna"

Najnowocześniejszym w Polsce i jednym z najnowocześniejszych w Europie zespołem laboratoriów badawczych, zajmujących się wykorzystaniem energii odnawialnej, poszczycić się może Centrum Badawcze Polskiej Akademii Nauk w Jabłonnie. Laboratoria powstały przy wsparciu funduszy europejskich. Inwestycja to pięć połączonych funkcjonalnie ze sobą pawilonów wraz z infrastrukturą. W nowym Centrum znajduje się Laboratorium Mikrosiłowni Kogeneracyjnych, magazyn na biomasę, Laboratorium Technik Słonecznych, Energetyki Wiatrowej i Inżynierii Bezpieczeństwa, Tunel Aerodynamiczny oraz zintegrowane Laboratorium Plus Energetyczne. Nowe hale doświadczalne, laboratoria, sale konferencyjne, pokoje gościnne, pomieszczenia socjalne, techniczne i warsztatowe to także elementy projektu.

The Scientific Research Centre of the Polish Academy of Sciences can boast the most technologically advanced lab centre in Poland dealing with the renewable energy issues, counted among the leading ones in Europe. The laboratories have been co-financed with European grants. The whole investment project covers five functionally related pavilions and their related infrastructure. They house the Cogeneration Micro Power Plant Laboratory, a warehouse for biomass, the Solar Technology, Wind Energy and Safety Engineering Lab, the Wind Tunnel, and the integrated Plus Energy Lab. New spaces for tests and experiments, labs, conference halls, guest room, rooms for the staff, and a variety of workshops are also part of that comprehensive project.

CENTRUM BADAWCZE PAN W JABŁONNIE
THE PAN RESEARCH CENTRE AT JABŁONNA

L5

SPIS TREŚCI/CONTENTS

WSTĘP 5

REWITALIZACJA SZYDŁOWCA 10
THE REVITALIZATION OF SZYDŁOWIEC

ZDARZYŁO SIĘ NAD WODĄ 18
ONCE UPON A RIVER

CENTRUM KULTURALNO – REKREACYJNE W SIERPCU 24
THE CULTURE AND RECREATION CENTRE IN SIERPC

TURYSTYCZNIE I KULINARNIE 30
TOURIST-FRIENDLY AND FOOD-CENTRED

CZYSTA WODA W GMINIE SABNIE 34
CLEAR WATER IN THE RURAL GMINA OF SABNIE

NOWE OBLICZE ŁOSICKIEGO ZALEWU 40
THE ARTIFICIAL LAKE AT ŁOSICE AND ITS NEW LEASE OF LIFE

DLA MAZOWIECKICH STRAŻAKÓW 48
FOR THE MAZOVIAN FIREFIGHTERS

PŁOCKIE ZOO „Z PAZUREM" 54
THE "CLAWS AND PAWS" IN THE PŁOCK ZOO

NA „SZLAKU PIANISTY" 58
ON „THE PIANO PLAYER'S ROUTE"

DRUGA MŁODOŚĆ CYTADELI WARSZAWSKIEJ 62
A NEW LEASE OF LIFE GIVEN TO THE WARSAW CITADEL

MUZEUM NA MIARĘ XXI WIEKU 70
A MUSEUM THAT MEETS THE CHALLENGES OF THE 21ST CENTURY

W WEEKEND DO TWIERDZY 78
THE FORTRESS, A WEEKEND BREAK DESTINATION

OŚRODEK KULTURY W ZABYTKOWEJ KANTYNIE 86
A COMMUNITY CULTURAL CENTRE IN THE HISTORICAL BUILDING OF A FORMER MESS-ROOM

WIĘCEJ NIŻ UZDROWISKO 92
MORE THAN JUST A HEALTH RESORT

MUZEUM SZLACHTY MAZOWIECKIEJ ZACHĘCA 100
WELCOME TO MAZOVIAN GENTRY MUSEUM

NOWOCZESNE CENTRUM KULTURY W PŁOŃSKU 106
A MODERN CULTURAL CENTRE IN PŁOŃSK

WROTA NA KURPIE 112
A GATEWAY TO THE REGION OF KURPIE

11 NOWYCH LOKOMOTYW 118
11 NEW RAILWAY ENGINES

NAJWYŻSZA JAKOŚĆ I ROZWIĄZANIA TECHNOLOGICZNE W „BUDZIKU" 124
TOP QUALITY SERVICE AND CUTTING EDGE TECHNOLOGY SOLUTIONS
IN THE ALARM CLOCK CLINIC FOR CHILDREN WITH SEVERE BRAIN DAMAGE

NOWY ODDZIAŁ W TWORKOWSKIM SZPITALU 130
A NEW WARD IN THE HOSPITAL AT TWORKI

NOWOCZESNY I INNOWACYJNY ŚWIERK 138
MODERN AND INNOVATIVE ŚWIERK

NOWOCZESNE LABORATORIA SGGW 146
MODERN LABORATORIES OF WARSAW UNIVERSITY OF LIFE SCIENCE, SGGW

GRAFEN – MATERIAŁ PRZYSZŁOŚCI 152
GRAPHENE – THE MATERIAL OF THE FUTURE

DLA DOBRA NAUKI 156
FOR THE SAKE OF SCIENCE

CENTRUM BADAWCZE PAN W JABŁONNIE 162
THE PAN RESEARCH CENTRE AT JABŁONNA

WYDAWCA
Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych
ul. Jagiellońska 74, 03-301 Warszawa
www.mazowia.eu
www.funduszedlamazowsza.eu

ISBN 978-83-61277-58-3

egzemplarz bezpłatny

Fundusze Europejskie
Program Regionalny

Mazowsze.
serce Polski

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne